

довільній формі, який підписують посадова (службова) особа контролюючого органу та платник податків (його представник) (п. 85.3 ст. 85 Податкового кодексу України) та ін.

Висновки. Реалізація державної податкової політики в нашій країні потребує передусім налагодження ефективної роботи контролюючих органів, зменшення навантаження на бізнес, налагодження інвестиційної активності, єдиного підходу до розроблення податкових законів та створення ефективних засад протидії податковим правопорушенням.

Однак, при детальному аналізі податкового законодавства України стає зрозумілим, що його результативність і продуктивність, насамперед залежить від ефективного збору, аналізу, обробки та використання податкової інформації у своїй діяльності, контролюючими органами та ефективно застосування з їхнього боку заходів державного примусу у боротьбі з правопорушеннями у сфері оподаткування.

Список використаних джерел:

1. Інформація // Новейший философский словарь / сост. А. А. Грицанов. – Мн.: Изд. В. М. Скакун, 1998. – 896 с.
2. Кондратенко В. М. Реалізація принципу відкритості в адміністративному судочинстві України / В. М. Кондратенко // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 2. – С. 69–72.
3. Про інформацію: Закон України № 2657-ХІІ від 02.10.1992. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
4. Податковий кодекс України. Закон України № 2755-VI від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. Про доступ до публічної інформації. Закон України № 2939-VI від 13.01.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
6. Кулініч О. О. Інформація з обмеженим доступом як об'єкт цивільних відносин : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Ольга Олексіївна Кулініч. – О., 2006. – 200 с.
7. Ліпкан В. А. Адміністративно-правовий режим інформації з обмеженим доступом в Україні : монографія / В. А. Ліпкан, В. Ю. Баскаков. – К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2013. – 344 с.
8. Марущак А. І. Правомірні засоби доступу громадян до інформації : навч.-практ. посіб. – Біла Церква : Вид-во «Буква», 2006. – 432 с.

Стаття надійшла до редакції 20.10.2017

УДК 316.6: 159.92

***Колобишко Віталій Вікторович**
аспірант кафедри державно-правових дисциплін
та адміністративного права
Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка
викладач відділення «Правознавство»
Кропивницького коледжу механізації сільського господарства*

ПРАВА ТА СВОБОДИ ІНВАЛІДІВ ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ

В статті досліджуються найбільш актуальні наукові підходи щодо визначення прав та свобод осіб з інвалідністю, наводяться та аналізуються ознаки за якими права та свободи осіб з інвалідністю підлягають адміністративно-правовому захисту з боку органів державної влади.

Зазначено, що права інвалідів будучи невід'ємною частиною правового статусу людини і громадянина визначають мінімум умов для збереження людської гідності та життя, є універсальною категорією, яка являє собою можливість інвалідів користуватися елементарними, найбільш важливими благами та умовами вільного існування особистості в суспільстві на рівні з усіма його членами не зазнаючи при цьому жодних утисків та дискримінації.

Ключові слова: права та свободи людини і громадянина, особа з інвалідністю, права осіб з інвалідністю, адміністративно-правовий захист.

Kolobishko V. V. RIGHTS AND FREEDOM OF DISABILITIES, AS OBJECT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL PROTECTION

The article deals with the most relevant scientific approaches to the definition of the rights and freedoms of persons with disabilities, the characteristics and indications on which the rights and freedoms of persons with disabilities are subject to administrative-legal protection by the state authorities are given and analyzed.

The main features of the rights of the disabled are singled out, namely: they are recognized in the legal state with the highest social value and are fixed in the legislation of this state; must comply with the international standards on the elimination of discrimination on the basis of disability, the consent of which is provided by the Verkhovna Rada of Ukraine; characterized by the possibility of using state coercion, which serves the main purpose and priority tasks of the bodies of public administration; is the object of protection from the bodies of state power of local self-government of their officials and officers, form a whole system, which includes general and special types of rights; since fundamental rights are granted to a person from birth, then the establishment of a person's disability does not in any way change the scope of rights and freedoms guaranteed by the Constitution of Ukraine and the Laws of Ukraine; the possibility of realizing fundamental human and civil rights should not depend on the degree of loss of health of the disabled person and must be guaranteed by the state, at all levels;

Key words: rights and freedoms of man and citizen, person with disabilities, rights of persons with disabilities, administrative and legal protection.

Постановка проблеми. Актуальність теми дослідження обумовлюється тим, що в Україні, як і у всьому цивілізованому світі, права та свободи громадян визнаються і захищаються законом, а також мають гарантуватися органами державної влади та органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами на всіх рівнях. Саме у вищевказаному виявляються характерні риси правової держави, яка визнає права та свободи людини та громадянина як найвищу цінність, а також дотримується принципу законності як основи для організації діяльності державного апарату і його посадових осіб. Поєднання вказаних основних критеріїв правової держави має наслідком сталий розвиток та забезпечення всіх, без виключення, прав і свобод людини та громадянина.

Разом з тим, рівень розвитку правової держави та суспільної свідомості визначається ставленням у ній до такої категорії громадян як інваліди. Характерним для громадянського суспільства правової держави має бути те, що кожен, хто в ньому знаходиться, на рівні підсвідомості, усвідомлює відсутність будь-якої різниці між інвалідом та іншим членом даного суспільства та не допускає будь-яких проявів дискримінації з цього приводу і не терпить її з боку інших, поважаючи надані інвалідам права та свободи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Окремим аспектам дослідження прав та свобод інвалідів та механізмів їх правового захисту з боку органів публічної адміністрації то можна виокремити праці таких вчених як Є.Ю. Соболев, М.В. Кравченко, С. В. Пасічниченко, Паровишник О.В. та ін.

Формування цілей статті. Метою статті є дослідження дефініцій «права осіб з інвалідністю» та «свободи осіб з інвалідністю», визначення їх особливостей та підстав адміністративно-правового захисту, у зв'язку з чим планується виконати такі завдання: визначити сутність прав та свобод громадян загалом; охарактеризувати наукові праці та чинне законодавство України на наявність у них визначення прав та свобод громадян; визначити поняття та ознаки прав та свобод громадян як об'єкта адміністративно-правового захисту органами державної влади; визначити поняття та правові ознаки і особливості прав та свобод осіб з інвалідністю.

Виклад основного матеріалу. Конституція України у ст.3 закріпила, що людина, її права і свободи є найвищою соціальною цінністю в нашій державі. Цим положенням держава обрала соціальний напрям своєї діяльності. В Україні кожному громадянину гарантується дотримання закріплених у Основному Законі прав та свобод, а також їх захист[10].

Сам по собі підхід до встановлення адміністративно-правового захисту прав та свобод інвалідів, на нашу думку, має носити специфічний характер і має бути зваженим і систематичним, чітко окреслюючи коло прав та свобод, які підлягають захисту. Адже вказана категорія осіб, через наявність у них вади фізичного та психічного характеру, не може повною мірою реалізувати надані та гарантовані їм державою права, що може призвести до широкого дисонансу у сфері реалізації прав та законних інтересів інвалідів у порівнянні з іншими категоріями громадян нашої держави. Тому першочерговим завданням держави є виокремлення та взяття під захист прав і свобод даної категорії осіб з метою недопущення їх порушень і формування здорового громадянського суспільства, в якому кожна людина вважає себе повноправною.

Особливість правового регулювання боротьби з дискримінацією полягає в тому, що будь-які нормативно правові акти від загальнодержавного до локального спектру дії, мають проходити експертизу на предмет недопущення будь-яких проявів нерівноправності, в тому числі за ознакою інвалідності. І це має стосуватися не лише норм законів, а й будь-яких інших актів, які регулюють встановлюють та змінюють правовідносини учасниками яких є особи з інвалідністю. (по суті всі суспільні відносини) Тому, для того щоб вказана експертиза мала дієвий характер щодо недопущення проявів дискримінації за ознакою інвалідності, потрібно чітко окреслити права та свободи інвалідів які підлягають захисту.

Беззаперечним правовим положенням та соціальною нормою у світі є те, що інваліди, незалежно від походження, характеру і серйозності їхніх каліцтв або вад, мають ті ж основоположні права і свободи людини та громадянина, що й інші громадяни [5.]. Тому в подальшому мова йтиме про права та свободи усіх без винятку учасників правових відносин.

Спираючись на дослідження вчених у галузі теорії держави і права, конституційного права, а також адміністративного права, в першу чергу слід з'ясувати суть прав та свобод людини і громадянина, як об'єкта адміністративно-правового захисту.

Права та свободи людини і громадянина, в тому числі фрагментарно і осіб з інвалідністю, були об'єктом дослідження багатьох учених: С. С. Алексєєв, С. М. Братусь, М. В. Вітрук, С. О. Комаров, А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков, О. А. Лукашова, О. В. Мацко, М. І. Матузов, О. С. Мордовець, В. С. Нарсєсянц, А. Ю. Олійник, І. В. Ростовщikov, В. П. Сальніков, О. Ф. Скакун, Б. М. Топорник, Є. Ю. Соболев та багато інших. Вони по різному трактували їх зміст, але були єдиними у думці про те, що наявність гарантованих прав та свобод у громадянському суспільстві є обов'язковою для його гармонійного і всебічного розвитку та мають захищатися органами державної влади.

Пропонуємо дослідити поняття «прав» та «свобод» які розкривалися різними вченими.

О. С. Йоффе зазначає, право – складне суспільне явище, що володіє різноманітними властивостями і ознаками [7, с. 46].

Право розглядається різними науковцями як міра та рівень особистої внутрішньої свободи та свободи людини у соціумі, у зв'язку із дією норм закону та у зв'язку з іншими суспільно-правовими категоріями.

Водночас, на думку іншого дослідника в галузі права С. С. Алексєєва, перша і дуже гостра проблема, яка зачіпає природні права людини, – це те, що в політичному житті дана категорія стає предметом маніпуляцій з боку політиків, що призводить до її розмивання, знекровлення, і це відбувається не тільки в політиці а й в науці [1, с. 735]. Автор наголошує на тому, що така категорія як «права людини», є абстрактною, немає практичного втілення в життя та існує лише у промовах та лозунгах можновладців.

В. В. Копейчиков вважає, що наявність у громадянина прав свідчить про особливий зв'язок між людиною і державою, зміст якого полягає у специфічній взаємній відповідальності: держава зобов'язана піклуватися про своїх громадян, де б вони не перебували, забезпечувати захист їхніх прав і свобод, а громадянин, у свою чергу, має дотримуватися приписів, установлених державою в інтересах всього суспільства [19, с. 66–67]. Таке твердження є цілком справедливим. Але будь-яка діяльність держави в тому числі і заборонна має ґрунтуватися на первинності прав людини та громадянина. Тобто всі заборони та правила мають служити захисту прав та свобод громадян.

Так, В. С. Нарсєсянц вважає, що право – це форма свободи людей, тобто свобода їх волі [16, с. 23]. Таким чином, автор звертає увагу, перш за все, на внутрішню сторону (суб'єктивну) дії права.

Хотілося б зазначити що в юридичній науці досить поширеною є думка про те, що право слід розглядати в суб'єктивному та об'єктивному значенні.

В. Ю. Васецький зазначає, що в об'єктивному значенні права і свободи особи – це система міжнародних та національних правових норм, що встановлюють правовий статус людини, а також закріплюють її положення, правила взаємовідносин між людьми, відносини особи (громадянина) та держави. В суб'єктивному значенні права і свободи особи – це можливість, яка належить конкретній особі, що передбачена правовою нормою, і діяння, що захищене державою [4, с. 11].

Більш прийнятним та розширеним визначенням прав людини у суб'єктивному та об'єктивному значенні були положення, сформульовані М. М. Марченком. Він вважає, об'єктивне право особи – це різновид правових норм у рамках системи діючого права, тобто права, які належать конкретним суб'єктам, але є абстрактними та пасивними. Суб'єктивні права особи – це ті конкретні правомочності, які виникають у людини як у індивідуально визначеного суб'єкта права на основі норм об'єктивного права [18, с. 264–265].

Аналізуючи вказане, можна зробити висновок, що об'єктивні права інвалідів – це система міжнародних та національних правових норм, яка існує в рамках системи діючого права, встановлює правила відносин вказаної категорії осіб з державою, наділяє їх певним правовим статусом, але є абстрактною і пасивною. Суб'єктивні права інвалідів – це ті конкретні правомочності, міра можливої поведінки, яка встановлена нормою права, належить конкретній особі з інвалідністю і підлягає захисту з боку держави.

Більш вдало і універсально сформульованим є поняття, яке дає П. М. Рабінович, він зазначає, що права і свободи людини – це її певні можливості, необхідні для її існування та розвитку в конкретно-історичних умовах, що об'єктивно зумовлюються досягнутим рівнем розвитку суспільства і мають бути загальними та рівними для всіх людей [23, с. 7]. Таким чином, хоча автор і розрізняючи дві сторони права – суб'єктивну (як необхідну умову існування та розвитку людини) та об'єктивну (як таку, що

характеризується рівнем розвитку суспільства), наголошує на єдності цих сторін та одночасному їх існуванні в часі та просторі.

Але існують правові концепції, які не пов'язані із виділенням об'єктивної та суб'єктивної сторони права людини.

П. М. Нерсесянц вважає, що права людини – це владна загальнообов'язковість того, що офіційно визнається і встановлюється як закон (позитивне право) у певний час і в певному соціальному просторі [17, с. 22]. Таким чином, встановлено те, що законодавче закріплення прав (і обов'язків) сприяє впорядкуванню суспільно-правових відносин, визначенню загальних правил у цих відносинах, встановлює міри можливої та дозволеної поведінки.

На думку А. П. Куніцина, людина може вчиняти будь-які діяння, якими не порушується свобода інших, тому будь-яка можливість називається правом. При цьому право, по-перше, розуміється як якість особи, яка є можливістю вільно користуватися цим правом, не порушуючи законної свободи інших, по-друге, як якість дії воно означає сумісність нашої свободи із загальною законною свободою; по-третє, як зібрання законів воно є сукупність умов, при яких загальна сукупна свобода можлива [11, с. 22]. Ця думка має досить глибокий зміст. Фактично автор наголошує на трьохвимірності існування права. При цьому всі його виміри нерозривно пов'язані між собою та утворюють єдиний комплексний механізм.

Зважаючи на чисельність правових думок щодо визначення поняття «права людини», звернемося до питання про класифікацію прав та свобод людини, під якою розуміють їх поділ на групи залежно від обраного правового критерію.

Однією з найбільш розповсюджених класифікацій є поділ прав людини та громадянина залежно від галузі права. При цьому центральне місце серед таких прав займають конституційні права та свободи.

Досліджуючи роботи науковців стосовно змісту та правової природи конституційних прав і свобод громадян України, вбачаємо, що існують відмінності в розумінні їх визначення та елементів змісту. Так, на думку В. В. Букача, головними елементами юридичного змісту конституційних політичних прав громадян є: а) право діяти; б) право вимагати; в) право користуватися; г) право звертатися за захистом [3, с. 16].

Л. А. Лазаренко також з приводу змісту суб'єктивних прав і свобод громадян виокремлює можливості: а) власної поведінки носія права; б) вимагати відповідної поведінки зобов'язаних осіб; в) звертатися за забезпеченням суб'єктивного права до держави й суспільства; г) користуватися соціальними благами [13 с. 9–10].

У свою чергу, М. І. Матузов, розглядаючи зміст будь-якого конституційного права громадянина, виокремлював такі елементи:

- а) діяти відповідно до змісту конкретного конституційного права;
- б) вимагати позитивних дій від зобов'язаного суб'єкта в межах обов'язку, визначеного об'єктивним правом;
- в) користуватися визначеним у законі соціальним благом;
- г) звертатися до компетентних суб'єктів у разі порушення конституційного права задля його поновлення та відшкодування збитків [14, с. 115].

У студіях П. М. Рабіновича і М. І. Хавронюка зазначається, що у загальній шкалі гуманітарних цінностей права людини, як і сама людина, займають центральне місце і домінують над усіма іншими. Їх пріоритет та значущість безспірні, роль і призначення очевидні. На думку автора, права людини виступають тим виміром, який є основою будь-яких суспільних утворень, точкою відліку у вирішенні глобальних і поточних завдань, у проведенні тих чи інших реформ, розробці державних програм [22, с. 289].

В. Ф. Погорілко та В. Л. Федоренко, досліджуючи конституційні права громадянина, у їх зміст укладають можливості володіння, користування та розпорядження політичними, економічними, соціальними й культурними (духовними) цінностями [20, с. 126].

Дослідник О. В. Негодченко, аналізуючи зміст конституційних прав громадянина, зазначає, що міркування щодо реального здійснення права не можуть бути універсальними та непорушними, адже окремо визначене історичне походження тих можливостей людини, які становлять її основні права, навіть на всесвітньому, глобальному рівні визначає неоднаковість їх конкретного змісту та обсягу в різних умовах та в різні часи існування людства. Дослідження змісту прав людини та їх розподілу в суспільстві слід здійснювати в історичному контексті [15, с. 5–7]. Можна зробити висновок, що О. В. Негодченко, виходить за межі правової науки, досліджуючи зміст конституційних прав громадянина та пов'язує їх з історичним розвитком.

О. В. Петришин стверджує, що права і свободи людини і громадянина – це правові можливості (надбання), необхідні для існування і розвитку особи, які визнаються невід'ємними, мають бути загальними і рівними для кожного, забезпечуватись і захищатись державою в обсязі міжнародних стандартів [6, с. 134]. Спочатку виникають права людини, бо вона з ними народжується, а потім уже

об'єктивне право. Тому права та свободи можуть і не мати ознак правових, як про це вказує дослідник, бо ще можуть бути не закріплені правовими нормами.

У своєму дослідженні Є. Ю. Соболев встановлює, що інвалід – це особа з фізіологічними (інтелектуальними) стійкими вадами функцій організму, зумовленими захворюванням, травмами або уродженими дефектами (аномаліями), які ускладнюють умови її життєдіяльності й соціальної адаптованості та вимагають різнобічного захисту з боку держави.[24, с. 44]

На сьогодні в наукових колах немає єдиної думки щодо змісту та розмежування понять «права» і «свободи» людини, адже у юридичній літературі й законодавстві вони розглядаються переважно в сукупності.

На думку О. Г. Кушніренко та Т. М. Слінько, які термін «права» розглядають як міру можливої поведінки людини, здійснення тих або інших дій, закріплених у нормативно-правових актах. Водночас «свободи» – філософська і правова категорія, яка означає самостійний вибір індивідом варіанта своєї поведінки; можливість користуватись і розпоряджатись тим або іншим соціальним благом, цінністю, задовольняти власний інтерес у такий спосіб, щоб не порушувати права інших людей [12, с. 6-8].

Свобода, на думку В. Ф. Погорілко та Н. Г. Шукліної, виражається у спроможності людини діяти відповідно до своїх інтересів і мети; це можливість власного, незалежного вибору того чи іншого рішення [9, с. 199].

На взаємозв'язку прав і свобод людини також вказує М. В. Баглай: стан свободи реалізується через суб'єктивні права, які визначають напрями і форми використання свободи [2, с. 180-181].

Підсумовуючи вищевказане можна надати наступні визначення:

- права інвалідів – це закріплені й охоронювані в міжнародно-правових і національних законодавчих актах загальні та рівні для всіх членів суспільства положення щодо міри можливої поведінки інвалідів, які являють суб'єктивну можливість кожного інваліда незалежно від походження, характеру і серйозності їхніх каліцтв або вад, активно діяти певним чином і вимагати визначених дій від інших суб'єктів (громадян, держави в особі органів державної влади та управління, місцевого самоврядування) з метою реалізації, забезпечення та захисту своїх можливостей від неправомірних зазіхань.

- свободи інвалідів – це можливість інваліда самостійно обирати той чи інший варіант поведінки, без втручання держави та громадськості, з метою реалізації наданих інваліду прав та законних інтересів, за умови що такими діями не порушуються права інших.

Виходячи з класифікації прав та свобод людини і громадянина, яку нам дають В. М. Бесчасний та С. В. Пашков, їх поділяють на три групи залежно від характеру відносин, що виникають між індивідом і державою: особисті права і свободи; політичні права і свободи; соціально-економічні права і свободи [8, с. 81].

Досить широкий підхід використовують А. М. Колодій та А. Ю. Олійник, які виокремлюють такі групи прав та свобод людини і громадянина: фізичні права (задоволення матеріальних, духовних та інших потреб); політичні права (участь у громадському і державному житті тощо); економічні права (участь у виробництві матеріальних і духовних благ); соціальні права (забезпечення належних соціальних умов життя); екологічні права (безпечне екологічне середовище); сімейні права (вільно розпоряджатися собою в сімейних правовідносинах); культурні права (доступ людини до духовних цінностей своєї нації та всього людства); особисті права (захист своїх прав, свобод і законних інтересів) [21, с. 166-167].

Є. Ю. Соболев класифікує права та свободи інвалідів, аналізуючи Основний Закон України, при цьому поділяє їх на дві групи: загальні та спеціальні. Так, загальні права передбачають конституційні можливості, які однаково стосуються інвалідів та інших членів суспільства (Розділ II Конституції України). У свою чергу, спеціальні права потребують додаткового гарантування і посилення контролю за їх реалізацією та захисту з боку держави і суспільства у напрямі сприяння покращанню умов життєдіяльності інвалідів, як приклад право на працю, освіту, медичну допомогу. Йдеться, насамперед, про право на повагу до гідності; право на працю, що включає можливість вільного її вибору; соціальний захист; охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування; освіту. [24, с. 46]

Згідно з Конституцією України, до основних свобод інвалідів належать свобода пересування (ст. 33), свобода думки і слова (ст. 34), свобода світогляду і віросповідання (ст. 35), свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості (ст. 54) та інші, які розкрито також у Конвенції ООН про права інвалідів. Так, свобода пересування та вибору місця проживання передбачає можливість інвалідів нарівні з іншими громадянами мати право вільно залишати будь-яку країну; не позбавлятися довільно або з причини інвалідності права на в'їзд до власної країни.

Висновки. На підставі вищезазначеного уявляється можливим виокремити основні ознаки прав інвалідів:

– визнаються у правовій державі вищою соціальною цінністю та закріплюються в законодавстві цієї держави;

- мають відповідати міжнародним нормам з питань виключення дискримінації за ознакою інвалідності згода на які надана Верховною Радою України;
- характеризуються можливістю застосування державного примусу, який виступає основною метою та пріоритетними завданнями діяльності органів публічного адміністрування;
- є об'єктом захисту з боку органів державної влади місцевого самоврядування їх посадових та службових осіб;
- утворюють цілу систему, яка включає в себе загальні та спеціальні види прав;
- оскільки основоположні права надаються людині з народження то встановлення факту інвалідності у особи жодним чином не змінює гарантованого їй Конституцією України та Законами України обсягу прав і свобод;
- можливість реалізації основоположних прав людини та громадянина не повинна залежати від ступеня втрати здоров'я інваліда і має гарантуватися державою на всіх рівнях;
- законодавство правової держави гарантує рівність усіх громадян цієї держави перед законом і забезпечує кожному однаковий обсяг прав і свобод незалежно від статі, віку, релігійної та національної приналежності, а також стану здоров'я.

Таким чином, права інвалідів будучи невід'ємною частиною правового статусу людини і громадянина визначають мінімум умов для збереження людської гідності та життя, є універсальною категорією, яка являє собою можливість інвалідів користуватися елементарними, найбільш важливими благами та умовами вільного існування особистості в суспільстві на рівні з усіма його членами не зазнаючи при цьому жодних утисків та дискримінації.

Вважаємо, що права, свободи і законні інтереси людини та громадянина мають бути не тільки задекларовані у законодавчих актах, але й забезпечені та гарантовані державою.

Список використаних джерел:

1. Алексеев С. С. Право. Азбука. Теория. Философия. Опыт комплексного исследования / С. С. Алексеев. – М. : Норма – Инфра-М, 1998. – 812 с.
2. Баглай М. В. Конституционное право Российской Федерации : учеб. Для вузов / М. В. Баглай. – 6-е изд., изм. и доп. – М. : Норма, 2007. – 784 с.
3. Букач В. В. Конституційні політичні права та свободи людини і громадянина в Україні : монографія / В. В. Букач, А. Ю. Олійник. – Дніпропетровськ : Дніпропетровськ. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 172 с.
4. Васецкий В. Ю. Доктрина прав людини в романо-германській правовій системі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Васецкий Вячеслав Юрійович. – Київ, 2005. – 200 с.
5. Декларация о правах инвалидов 9 декабря 1975 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_117.
6. Загальна теорія держави і права / за ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченко, О. В. Петришина. – Харків : Право, 2002. – 428 с.
7. Иоффе О. С. Вопросы теории права / О. С. Иоффе, М. Д. Шаргородский. – М. : Юрид. лит., 1961. – 381 с.
8. Конституційне (державне) право зарубіжних країн : навч. посіб. / за ред. В. М. Бесчастного. – К. : Знання, 2007. – 467 с.
9. Конституційне право України / за ред. В. Ф. Погорілка. – 4-те видання. – К. : Наукова думка. – 2003. – 732 с.
10. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
11. Куницын А. П. Право естественное / А. П. Куницын. – СПб., 1818. – XXII. – 135 с.
12. Кушніренко О. Г. Права і свободи людини та громадянина : навч. посібн. / О. Г. Кушніренко, Т. М. Слінько. – Х. : Факт, 2001. – 440 с.
13. Лазаренко Л. А. Зміст конституційного права на звернення / Л. А. Лазаренко // Право і суспільство. – 2008. – № 5. – С. 9–15.
14. Матузов Н. И. Личность. Права. Демократия. Теоретически проблемы субъективного права / М. И. Матузов. – Саратов : Саратов. ун-т, 1972. – 292 с.
15. Негодченко О. В. Основи діяльності органів внутрішніх справ України щодо забезпечення прав і свобод людини : навч. посіб. / О. В. Негодченко. – Дніпропетровськ : Юрид. акад. МВС України, 2004. – 167 с.
16. Нерсесянц В. С. Философия права : курс лекций / В. С. Нерсесянц. – М. : Норма – Инфра-М, 1999. – 652 с.
17. Нерсесянц П. М. Права человека в истории политической и правовой мысли (от древности до декларации 1789 г.) / П. М. Нерсесянц // Права человека в истории человечества и в современном мире : материалы конф., 1988 г. / отв. ред. Е. А. Лукашева. – М. : АН СССР, Ин-т государства и права, 1989. – С. 21–29.
18. Общая теория государства и права. Академический курс в двух томах / отв. ред. проф. М. Н. Марченко. – Т. 1: Теория государства. – М. : Зерцало, 1998. – 416 с.
19. Основи конституційного права України : підручник / за ред. В. В. Копейчикова. – Вид. 2-ге, допов. – Київ : Юрінком Інтер, 1998. – 287 с.

20. Погорілко В. Ф. Конституційне право України : [підручник] / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко ; за заг. ред. В. Ф. Погорілко. – Київ : Наук. думка ; Прецедент, 2007. – 344 с.
21. Права людини і громадянина в Україні : навч. посіб. / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 336 с.
22. Рабінович П. М. Права людини і громадянина : навч. посіб. / П. М. Рабінович, М. І. Хавронюк. – Київ : Атіка, 2004. – 464 с.
23. Рабінович П. М. Права людини і громадянина в Конституції України (до інтерпретації вихідних конституційних положень) / П. М. Рабінович // Праці львівської лабораторії прав людини Академії правових наук України. – 1997. – Сер. II. – Вип. 1. – С. 7–10.
24. Соболев Є.Ю. «Діяльність органів публічної влади щодо реалізації захисту прав і свобод інвалідів: адміністративно-правова теорія та практика» [Текст] : дис. доктора. юр. наук : 12.00.07 / Соболев Євген Юрійович ; Запорізький Класичний приватний університет. – З., 2015. – 546 с.

Стаття надійшла до редакції 20.10.2017

УДК 342.745

Костяков Ігор Анатолійович
аспірант кафедри державно-правових дисциплін
та адміністративного права
Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка

ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Статтю присвячено розкриттю адміністративно-правового регулювання охоронної діяльності. Сформовано основні риси зазначеного напрямку. Розкрито ряд проблем адміністративно-правового регулювання у сфері охорони. Запропоновано шляхи удосконалення.

Ключові слова: охоронна діяльність, адміністративно-правове регулювання, адміністративно-правові норми, законодавство, нормативно-правова база.

Kostyakov I. A. PROBLEMS OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF PROTECTIVE ACTIVITY

The article is devoted to the disclosure of administrative and legal regulation of security activities. The basic features of this direction are formed. A number of problems of administrative-legal regulation in the given sphere are revealed. The ways of improvement are offered.

It is noted that a complex, holistic approach to solving a problem requires so much the same integral legislative policy, through which the laws governing security activities should be based on a single conceptual framework and be connected with one single methodological approach, within which a strict hierarchical system of legislation development in the field will be formed protection, which will require the adoption of priority institutional laws, which will establish the principles of security activities, and then - sectoral, aimed at regulating certain types of security activities.

Key words: security activity, administrative-legal regulation, administrative-legal norms, legislation, normative-legal basis.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток правової демократичної держави вимагає по-новому переосмислити проблеми охоронної діяльності. Як свідчить статистика Державної служби охорони при Міністерстві внутрішніх справ України (далі – ДСО при МВС України), в Україні працюють понад 4 тисячі приватних суб'єктів охоронної діяльності та 331 підрозділ ДСО при МВС України. Під їх охороною перебувають понад 110 тис. об'єктів та 130 тис. помешкань громадян.

Поряд із такими позитивними тенденціями своєрідні суспільні відносини щодо адміністративно-правового регулювання охоронної діяльності потребують подальшого вдосконалення. Тільки 10,2 % опитаних громадян вважають стан забезпечення безпеки фізичних осіб та охорони права власності високим, а 14,9 % визнали його незадовільним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання адміністративно-правового регулювання охоронної діяльності досліджувалися вітчизняними вченими-адміністративістами. Вагомий внесок у розробку даної проблеми зробили О.М. Бандурка, М.І. Бачило, В.В. Галуцько, І.П. Голосніченко, Ю.В. Гридасов, Г.В. Джагунов, В.І. Курило, П.В. Синицький, О.П. Угровецький, В.У. Хатуасв,